

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8583/2023
25.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Даница Радивојевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1122/22 од 20.10.2022. године, у седници одржаној 25.06.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1122/22 од 20.10.2022. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 13187/21 од 09.11.2021. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете плати износ од 12.814,00 евра са законском затезном каматом по стопи из члана 4. став 1. Закона о затезној камати почев од 14.12.2020. године, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 16.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1122/22 од 20.10.2022. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 12.814,00 евра са законском затезном каматом по стопи из члана 4. став 1. Закона о затезној камати почев од 14.12.2020. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 309.820,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на ревизију тужене.

Испитујући побијану пресуду у границама прописани чланом 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пред тада Трећим општинским судом у Београду 31.07.2003. године у предмету Р 827/03 оверен је уговор о доживотном издржавању закључен између ББ у својству примаоца издржавања и АА и ВВ у својству давалаца издржавања којим су се даваоци издржавања прихватили обавезе да издржавају примаоца а да им после смрти примаоца издржавања припадне право власништва на по $\frac{1}{2}$ идеалних делова непокретности – једнособног стана број ..., површине 40 м², који се налази у Београду, Општина Врачар, улици ..., сада ..., број ... Уговор је у име и за рачун АА, овде тужиоца закључио адвокат Милош Маријановић на основу пуномоћја од 29.07.2003. године, који није оверен пред судијом. Након што је прималац издржавања умрла ...2004. године, даваоци издржавања су 13.12.2004. године стан продали ГГ. Пресудом П 1674/11 од 22.11.2016. године утврђено је да је ништав и не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен између сада пок. ББ и тужених АА и ВВ, који је оверен пред Трећим општинским судом 31.07.2003. године у делу којим се тај уговор односи на даваоца издржавања АА, да је ништав и да не производи правно дејство уговор о купопродаји стана бр. .. у ..., закључен између тужених, који је оверен пред судом 30.12.2004. године у делу у коме је АА као продавац на купца пренео право својине на $\frac{1}{2}$ идеалних делова стана, утврђено да заоставштину сада пок. ББ, чини право својине на $\frac{1}{2}$ идеалних делова једноипособног стана број .. у ... број ..., и утврђено да је тужилац ДД сувласник тог стана са уделом од $\frac{1}{6}$ идеалних делова. Из образложења пресуде произлази да је приликом закључења уговора о доживотном издржавању туженог АА заступао пуномоћник адвокат на основу писаног, неовереног пуномоћја које није дато у форми прописаној за закључење уговора о доживотном издржавању. Ова пресуда постала је правноснажна 04.04.2012. године доношењем пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2309/18. Тужилац је ДД исплатио износ од 12.814,00 евра на име главног дуга, судских такси и свих других припадајућих трошкова на основу пресуде од 22.11.2016. године, што је у изјави од 14.12.2020. године потврдио тужилац у овој парници ДД и истодобно потврдио да нема даљих потраживања из захтева према АА поводом пресуде П1 6774/11. Према тврдњи тужиоца исплатом овог износа, тужилац АА је од ДД откупио његову $\frac{1}{6}$ спорног стана.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да нема одговорности тужене јер судија која је оверавала уговор не може бити одговорна за мишљење изнето у примени права, због чега нису испуњени услови из члана 172. ЗОО за одговорност тужене. Поред тога, по оцени првостепеног суда тужиоца је у поступку овере уговора о доживотном издржавању заступао адвокат, стручно лице које је морало знати за пропуст у форми пуномоћја због чега се тужилац не може са успехом позивати на овај пропуст и остваривати право на накнаду штете од тужене.

Другостепени суд није прихватио овакво правно схватање првостепеног суда већ је оценио да пуномоћје за оверу уговора о доживотном издржавању мора пратити форму уговора за чије закључење служи и мора бити у истој форми а сходно одредбама

чланова 195. Закона о наслеђивању и 90. Закона о облигационим односима. О уредности пуномоћја суд води рачуна по службеној дужности што је у конкретном поступајући судија пропустио да учини. Стога, по мишљењу другостепеног суда, тужена одговора за штету јер постоји пропуштање суда да приликом закључења уговора о доживотном издржавању провери да ли су странке овлашћене да закључе правни посао односно да испита да ли је правни посао дозвољен односно да ли је у супротности са правним прописима, зашто је наступила штета по тужиоца због чега је тужена дужна да тужиоцу накнади насталу штету сходно члановима 170. и 172. ЗОО, у вези члана 6. став 1. Закона о судијама.

Основано се ревизијом тужене указује да је другостепени суд пропустио да оцени све битне чињенице од значаја за примену одредбе члана 172. ЗОО, а посебно поступање суда приликом овере уговора о доживотном издржавању.

Наиме, према члану 6. став 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, бр.63/01...61/05), који је у тренутку закључења уговора о доживотном издржавању био на снази, а који се примењује на основу члана 23. а у вези члана 172. став 1. ЗОО, Република Србија одговара за штету коју проузрокује судија незаконитим или неправилним радом. Дакле одговорност државе (Републике Србије) условљена је незаконитим и неправилним радом суда – судије, што подразумева непримењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила судског поступка (парничног, кривичног, извршног, ванпарничног или прекршајног) или којима се повређују Уставом загарантована права из ове области (које нису у колизији са међународним стандардима и опште усвојеним правилима међународног права, као што су правно независан, непристрасан и законом установљен суд, право на правично суђење и у разумном року, право на једнаку заштиту права пред судовима као и право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом је одлучено о нечијем праву, обавези или интересима (члан 32. и 36. Устава). То значи да одговорност за штету може постојати у случајевима извршења радње од стране судије која се није смела предузети активном радњом (чињење) или пропуштањем предузимања законом прописане радње у одређено време и на одређени начин (нечињењем). Притом, приликом оцене да ли су испуњени услови за постојање одговорности за насталу штету треба имати у виду да погрешна примена права, односно погрешна примена закона или погрешне законске одредбе, као и погрешно тумачење правне норме, па и у ситуацији када одлука нижестепеног суда у којој је изражено такво правно схватање укинута или преиначена по правном леку, није неправилна ни незаконита радом суда (судије). Погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад само у случају ако је у питању намера или груба непажња. То значи да за штету која настане због погрешне примене права или као последица погрешног тумачења прописа, Република Србија не одговара јер такав поступак судије не представља незакониту радњу.

У конкретном случају штета за тужиоца настала је утврђењем ништавости уговора о доживотном издржавању и уговора о купопродаји стана стеченог на основу уговора о доживотном издржавању и утврђивањем права сусвојине ДД на 1/6 идеалних делова из разлога недостатка форме пуномоћја за оверу уговора о доживотном издржавању. Околност да је поступајући судија, како то тужилац истиче, морао да утврди да пуномоћје које је тужилац дао свом пуномоћнику, адвокату није сачињено у прописаној форми без утврђивања да ли се ради о намери или крајњој непажњи поступајућег суда – судије не може се оценити да ли су испуњени услови из члана 172. ЗОО за одговорност тужене. Посебно ако се има у виду ток поступка овере уговора о

доживотном издржавању и исказа присутних уговорних страна у погледу воље да се такав уговор закључи.

Остало је неразјашњено и да ли је штета у износу од 12.814,00 евра само штета на име трошкова поступка који је против овде тужиоца водио преостали наследник примаоца издржавања ДД или се ради и о откупу његовог сувласничког удела, обзиром да се у списима не налази правноснажна одлука о висини трошкова поступка који су досуђени ДД и обзиром на тврдњу тужиоца да је тим износом откупљен ДД део власништва на стану.

У поновном поступку другостепени суд ће разјаснити чињенице на које је указано овим решењем и поново оценити да ли постоји одговорност државе, па самим тим и обавезе да тужиоцу накнади и коју претрпљену штету.

Укинута је на основу члана 165. став 3. ЗПП одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега изнетог на основу члана 416. став . ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић